

αυτήν είχε διδαχθεί. Η ποίηση του Παπατσώνη, αν διευκολύνουν οι κατατάξεις, ανήκει και αυτή στη μοντέρνα γραφή (παρ' όλο που ο ιδεολογικός της προσανατολισμός έχει παλαιότερες καταβολές) ή μάλλον λόγω της έκτασης της ποιητικής του παιδείας (αντλημένης άμεσα από πέντε-έξι ευρωπαϊκές γλώσσες) διακρινόταν από μια τερατώδη κινητικότητα ανάμεσα σε ποιητικές 'ποιητικές', στις οποίες πάντως το θρησκευτικό βίωμα ήταν κυρίαρχο. Ωστόσο οι θέσεις του, ενώ διακρίνονται για την εσωτερική τους συνέπεια, αναλαμβάνουν τόσες ελευθερίες ώστε κυριαρχεί τελικά όχι το θρησκευτικό βίωμα αλλά το λυρικό του ισοδύναμο.

Το μείζον εκδοτικό αλλά και φιλολογικό γεγονός του 1935 υπήρξε η αλεξανδρινή έκδοση των *Απάντων* του Καβάφη, που επιμελήθηκε η Ρίκα Σεγκοπούλου και σχεδίασε ο Τάκης Καλμούχος. Η έκδοση είχε εκμεταλλευθεί τυπογραφικά το υπόγειο στοιχείο της γραφής του Καβάφη και οι άνθρωποι του περιβάλλοντός του προσπάθησαν, με επιτυχία, να μην προδώσουν τη 'βούλησή' του. Αν σκεφθούμε ότι κάτοχοι των μονόφυλλων του Καβάφη ήταν ελάχιστοι και οι περισσότεροι τον 'γνώριζαν' από τις σκόρπιες δημοσιεύσεις στα διάφορα περιοδικά, ενώ μόνο τα αφιερώματα του *Κύκλου* και της *Νέας Εστίας* παρουσίαζαν συγκεντρωμένη πλην όμως περιορισμένη δουλειά του, τα 154 ποιήματα των *Απάντων* του και η ταξινόμησή τους, κατά τις υποδείξεις του ποιητή, είχαν ως συνέπεια να έχουμε τώρα μόλις πανοραμική εικόνα του έργου του. Και αν θεωρούμε ότι η λογοτεχνία είναι φαινόμενο που προσλαμβάνει τις κοινωνικές συνιστώσες και προσλαμβάνεται από τις δράσεις δυνάμεις της κοινωνίας, η έκδοση των *Απάντων* του Καβάφη αποτελούσε και κοινωνικό γεγονός με ανυπολόγιστες τότε συνέπειες. Θα αναφερθούμε σ' αυτό αργότερα.

Η ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ ΜΑΣ ΤΟ 1933. 1934 ΚΑΙ 1935

Σε προηγούμενες σελίδες αναφερθήκαμε στην πεζογραφία που αναπτύχθηκε στα χρόνια 1930-1933. Είδαμε ήδη πως το 1933 καταμαρτυρείται έξαρση της πεζογραφίας κυρίως με μυθιστορήματα. Να υπογραμμίσουμε άλλη μια φορά σε ποια έργα αναφερόμαστε: *Μυστήρια της Ρωμοσύνης*, Θράσος Καστανάκης· *Ο προορισμός της Μαρίας Πάρτη*, Θανάσης Πετσάλης· *Η παρακμή των Σκληρών*, Άγγελος Τερζάκης· *Η Αργώ* (Το ξεκίνημα), Γιώργος Θεοτοκάς.

Για το 1934 και το 1935 έχουμε την ακόλουθη εικόνα:

1934 *Το σταυροδρόμι*, Θανάσης Πετσάλης· *Γ' Χριστιανικών Παρθεναιωγείων*, Έλλη Αλεξίου· *Εκάτη*, Κοσμάς Πολίτης· *Οι άνθρωποι που νο-*

